

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto  
Lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto

**Muistio**  
4.5.2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

## Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta (HE 47/2026 vp)

### 1 Esityksen tavoite ja pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kuluttajansuojalakia, jätelakia ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä vihreässä siirtymässä koskeva direktiivi eli niin sanottu **vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivi** sekä tavaroiden korjaamista edistäviä yhteisiä sääntöjä koskeva direktiivi eli niin sanottu **tavaroiden korjaamisdirektiivi**.

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan kuluttajansuojalakiin erinäisiä muutoksia ja täydennyksiä, jotka koskevat markkinoinnissa annettavia tietoja sekä elinkeinonharjoittajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen tekemistä. Muutoksilla pyritään yhtäältä lisäämään kuluttajien tietämystä hyödykkeiden ympäristövaikutuksista ja toisaalta puuttumaan totuudenvastaisten tai harhaanjohtavien ympäristöväittämien esittämiseen. Sääntelyn noudattamisen varmistamiseksi muutoksia ehdotetaan myös kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain seuraamusmaksuja koskeviin säännöksiin.

Jo nykyisin totuudenvastaisiin ja harhaanjohtaviin ympäristöä koskeviin väittämiin markkinoinnissa on voitu puuttua kuluttajansuojalain yleislausekkeilla. Nyt kuluttajansuojalakiin ehdotetaan lisättäväksi aiempaa seikkaperäisempiä säännöksiä kielletyistä väittämistä, jotka liittyvät nimenomaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai kiertotalouteen. Uutta olisi muun muassa, että tulevaa ympäristönsuojelullista tasoa koskevien väittämien esittäminen olisi sallittua vain silloin, kun väittämät perustuvat uskottaviin ja seikkaperäisiin suunnitelmiin, joiden edistymistä myös valvotaan.

Sekä elinkeinonharjoittajien että kuluttajien kannalta merkittäviä muutoksia ehdotettaisiin myös kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettuun valtioneuvoston asetukseen, jota koskeva luonnos on hallituksen esityksen liitteenä. Asetus sisältää niin sanotun mustan listan eli listan menettelytavoista, joita aina olisi pidettävä sopimattomina ja

**Postiosoite**  
**Postadress**

Oikeusministeriö  
PL 25  
FI-00023 Valtioneuvosto  
Finland

**Käyntiosoite**  
**Besöksadress**

Meritullinkatu 10  
00170 Helsinki  
Finland

**Puhelin**  
**Telefon**

0295 16001  
Internat.  
+358 295 16001

**Faksi**  
**Fax**

09 160 67730  
Internat.  
+358 9 160 67730

**S-posti, internet**  
**E-post, internet**

kirjaamo.om@gov.fi  
www.oikeusministerio.fi  
www.justitieministeriet.fi

harhaanjohtavina ja siten kiellettyinä. Mustaa listaa ehdotetaan täydennettäväksi muun ohella siten, että kiellettyä olisi sellaisen kestävyysmerkinnän esittäminen, joka ei perustu sertifiointijärjestelmään tai jota viranomaiset eivät ole vahvistaneet. Vastaisuudessa kiellettyä olisi myös yleisen ympäristöväittämän esittäminen ilman, että elinkeinonharjoittaja pystyy osoittamaan väittämän kannalta merkityksellistä, tunnustettua erinomaista ympäristönsuojelullista tasoa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan muutoksia kuluttajansuojalakiin, jätelakiin sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin. Esityksen mukaan määrättyjen tavaroiden valmistajille asetettaisiin velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyssä laajuudessa silloinkin, kun kyse ei ole myyjän tai valmistajan vastuulla olevasta tavarankaantumisesta. Jos valmistaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, vastuu korjauspalvelun järjestämisestä kuuluisi unionissa sijaitsevalle valtuutetulle edustajalle, tämän puuttuessa maahantuoja, tai näiden puuttuessa tavarankäyttäjälle. Mainittu korjaamisvelvollisuus koskisi ainoastaan määrättyjä, direktiivin liitteessä II lueteltuja kestokulutushyödykkeitä, kuten useita kodinkoneita sekä matkapuhelimia. Myös korjausvelvollisuuden laajuus määräytyisi näitä tavaroita koskevien EU-asetusten mukaisesti, eikä se siten olisi rajoittamaton. Korjaus olisi tehtävä maksutta tai kohtuulliseen hintaan.

Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi esitetään lisäksi täsmennyksiä virheen oikaisua tavarankaupassa koskeviin kuluttajansuojalain säännöksiin. Uutta olisi myös sääntely eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta, jota tavaroiden korjaajat voisivat halutessaan käyttää. Jätelakiin lisättäisiin varaosien ja työkalujen tarjoamiseen liittyviä säännöksiä sekä säännöksiä tavaroiden korjaamisen estävistä kielletyistä sopimusehdoista ja käytännöistä. Näitä säännöksiä sovellettaisiin myös elinkeinonharjoittajien välisessä suhteessa. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan annettavaksi myös oikeusministeriön asetus eurooppalaisesta korjaustietolomakkeesta.

Tavaroiden korjaamisdirektiivissä säädetään myös korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan perustamisesta. Verkkoalustan tarkoituksena on saattaa tavaroiden korjaajat ja kuluttajat yhteen. Vastuu verkkoalustan perustamisesta on Euroopan komissiolla, mutta direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot nimeävät kansalliset yhteyspisteet, jotka vastaavat kansallisen osion hallinnointiin liittyvistä tehtävistä ja tarvittaessa kansalliseen osioon sisältyvien tietojen valvonnasta. Esityksen mukaan korjaamista koskevan eurooppalaisen verkkoalustan kansallisena yhteyspisteenä toimisi Lupa- ja valvontavirasto.

## 2 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole sellaisenaan vaikutuksia valtion talouteen, ja arvioidut viranomaisvaikutukset ovat vähäisiä.

Tarkoituksena on, että vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvään kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annettavaan valtioneuvoston asetukseen sisällytettäisiin direktiivin vastaisesti kansallinen siirtymäaika: asetusluonnoksen voimaantulosäännöksen mukaan asetuksen 2 §:n 4 ja 29–30 kohtaa sovellettaisiin vasta 27.3.2027 lukien markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen. Säädettyä tällaisesta siirtymäajasta on todennäköistä, että Euroopan komissio käynnistää rikkomusmenettelyn Suomea kohtaan EU-oikeuden rikkomisesta ja että unionin tuomioistuin voi määrätä tästä Suomelle taloudellisia seuraamuksia. Mahdollisten sakkojen määrää tietyssä tilanteessa on haastavaa etukäteen arvioida. Jos sakkoja määrättäisiin Suomelle, summa olisi yli miljoona euroa.

Esitetyt muutokset markkinointia ja tiedonantovelvollisuutta koskevaan sääntelyyn parantavat kuluttajien asemaa. Kuluttajien voidaan olettaa jatkossa saavan totuudenmukaisempaa ja avoimempaa

tietoa kulutushyödykkeiden ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksista. Kuluttajat voivat näin tehdä kulu-  
tuspäätöksiä entistä tietoisempina.

Elinkeinonharjoittajien osalta merkittävimmät vaikutukset vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin  
täytäntöönpanossa liittyvät kestävyysmerkintää sekä ympäristöväittämiä koskevaan sääntelyyn. Kes-  
tävyysmerkintää koskevat vaatimukset muuttavat merkittävästi ympäristö- ja yhteiskuntamerkkien ny-  
kyistä käyttöä. Erilaisia ympäristö- ja kestävyysmerkkejä arvioidaan Suomessa olevan runsaasti käy-  
tössä kaikilla toimialoilla.

Viralliset tunnistetut EN-ISO 14024 -standardin mukaiset ympäristömerkkijärjestelmät Pohjoismainen  
ympäristömerkki eli Joutsenmerkki sekä EU-ympäristömerkki ovat Suomessakin laajalti käytössä jo  
nyt. Näiden merkkien perusteella voidaan vastaisuudessaakin osoittaa tuotteiden tai palveluiden erin-  
omaista ympäristönsuojelullista tasoa ja tämän perusteella esittää yleisiä ympäristöväittämiä.

Erityisesti kestävyysmerkintää sekä ympäristöväittämiä koskeva uusi sääntely tulee aiheuttamaan  
elinkeinonharjoittajille joka tapauksessa valikoiman läpikäyntiä, uusien ohjeistusten laatimista ja mah-  
dollisesti tuotteiden poistamista, mikä vaatii merkittäviä resursseja ja voi aiheuttaa myös hävikkiä.

Yksi vaihtoehto on luoda kestävyysmerkinnäksi katsottavalle merkille standardin mukainen sertifiointi-  
järjestelmä. Tällöin yrityksen on investoitava riippumattoman auditointiprosessin luomiseen tai liitty-  
tävä olemassa olevaan sertifiointijärjestelmään. Vaikka sääntely voi osaltaan merkitä kasvupotentiaa  
sertifiointeja tarjoaville toimijoille, sertifiointi aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle välittömiä kustannuk-  
sia, kuten auditointimaksuja ja mahdollisia lisenssimaksuja merkin käytöstä, sekä välillisiä kuluja or-  
ganisaation sisäisistä prosessimuutoksista. Uudet vaatimukset voivat aiheuttaa painetta lisenssimak-  
sujen korottamiseen. Tämä puolestaan aiheuttaisi lisäkustannuksia merkkien käyttäjille. Pienten toi-  
mijoiden kannalta tämä voi joissakin tapauksissa merkitä sitä, etteivät ne voi lainkaan käyttää sertifi-  
oituja merkintöjä.

Suomessa on toisaalta paljon yrityksiä, jotka jo nykyisin käyttävät sertifioituja kestävyysmerkintöjä ja  
jotka ovat muutoinkin merkittävästi panostaneet ympäristönsuojelullisten näkökohtien edistämiseen  
liiketoiminnassaan. Tällaisille yrityksille uuden lainsäädännön noudattamisesta aiheutuvat kustannuk-  
set ovat luonnollisesti pienempiä kuin sellaisille yrityksille, jotka eivät ole käyttäneet sertifioituja mer-  
kintöjä tai jotka ovat käyttäneet ympäristöväittämiä markkinoinnissaan yksinomaan myynninedistä-  
mistarkoituksessa ilman merkittäviä tosiasiallisia toimia kestävän kehityksen edistämiseksi. Pidem-  
mällä aikavälillä arvioidaankin, että ympäristöväittämien esittämistä ja kestävyysmerkintöjä koskevat  
vaatimukset saattavat ainakin samansuuruiset elinkeinonharjoittajat keskenään tasapuolisempaan  
kilpailuasemaan. Sen sijaan pienempien elinkeinonharjoittajien mahdollisuus kilpailla kestävyysmer-  
kinnöillä voi heikentyä suurempiin toimijoihin nähden, kun otetaan huomioon edellä todettu siitä, että  
kasvavat kustannukset voivat estää sertifioitujen merkintöjen käytön. On mahdollista, että pienten toi-  
mijoiden pääsy markkinoille vaikeutuu sellaisilla aloilla, joilla kestävyysmerkintöjen käyttö on olen-  
naista markkinoinnissa ja yrityksen toiminnassa.

Tavaroiden korjaamisdirektiivillä on merkittäviä vaikutuksia erityisesti kuluttajamarkkinoille tarkoitettu-  
jen kodinkoneiden ja matkapuhelinten valmistajiin erityisesti niille asetettavan korjausvelvollisuuden  
johdosta. Suomessa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä kuluttajamarkkinoille tarkoitettujen kodinkoneiden  
eikä myöskään muiden korjaamisdirektiivin liitteessä mainittujen tavaroiden valmistajia. Koska viime  
kädessä korjauspalvelujen järjestäminen voi olla myös jakelijoiden vastuulla, korjausvelvollisuutta  
koskevalla sääntelyllä voi olla merkitystä myös suomalaisten elinkeinonharjoittajien kannalta. Tältä  
osin on kuitenkin huomattava, että direktiivin mukaista korjausvelvollisuutta arvioidaan EU:n laajui-  
sesti: jos esimerkiksi pesukoneen valmistaja sijaitsee Ranskassa, tämä voi täyttää korjausvelvollisuu-  
tensa Ranskassa, eikä velvollisuutta tarjota korjauspalveluita muualla EU:n alueella ole. Epäselväksi  
on jäänyt, onko Suomessa esimerkiksi direktiivissä tarkoitettuja valtuutettuja edustajia tai

maahantuoja. Alustavan arvion mukaan korjausvelvollisuuden merkitys suomalaiselle kaupan alalle arvioidaan joka tapauksessa vähäiseksi.

Korjaamista koskevan uuden sääntelyn vaikutusten arvioidaan vaikuttavan korjaustoimialaan sinänsä positiivisesti ja tuovan alalle lisää töitä. Toisaalta paheneva työvoimapula huomioon ottaen on epävarmaa, löytyykö alalle lopulta uusia yrittäjiä. Nykytilaan verrattuna tilannetta on omiaan helpottamaan jätelakiin lisättäväksi ehdotettu sääntely varaosien saatavuuden parantamisesta ja hinnoittelun kohtuullisuutta koskevista vaatimuksista.

Tiettyjen tavaroiden valmistajille, valtuutetuille edustajille, tuojille ja jakelijoille asetettu korjausvelvollisuus ja sitä koskeva tiedonantovelvollisuus voivat johtaa siihen, että kuluttajilla on nykyistä parempi mahdollisuus saada vialliset tavaransa korjatuiksi kohtuulliseen hintaan. Tämä voi johtaa paitsi kestävämpään kuluttamiseen myös taloudellisiin säästöihin, kun viallista tavaraa ei tarvitse korvata uudella vaan sen saa korjatuksi. Toisaalta on mahdollista, että direktiivissä tarkoitettuja korjauspalveluja tarjottaisiin korjauksen tarpeessa olevan hyödykkeen osalta jossakin toisessa EU-valtiossa, jolloin korjausmahdollisuus voi jäädä teoreettiseksi. Korjausvelvollisuuden laajenemisen kielteisenä vaikutuksena voisi olla sen mahdollinen kuluttajahintoja korottava vaikutus.

### 3 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu työryhmässä, jonka laatima mietintö julkaistiin 21.10.2025 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:48). Työryhmän mietintö oli lausunnoilla 2.12.2025 asti. Mietinnöstä annettiin 53 lausuntoa. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä. Lausunnot ja lausuntotiivistelmä ovat luettavissa esityksen hankesivustolla (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM033:00/2024>). Lausuntokierroksen jälkeen esitystä on jatkovalmisteltu ministeriössä. Esitysluonnos on ollut lisäksi lainsäädännön arviointineuvoston arvioitavana.

### 4 Voimaantulo

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 27.9.2026 lukien. Tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöön panemiseksi annettavia säännöksiä on sovellettava 31.7.2026 lukien. Kuluttajansuojalain 5 ja 8 luvun säännökset, jätelain säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 2 §:n 3 momentin 3 ja 4 kohta sekä 3 §:n 1 momentti, eli tavaroiden korjaamisdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 31.7.2026, kun taas kuluttajansuojalain 2 ja 6 luvun säännökset sekä kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §:n 1 momentin 1 kohta ja 16 §:n 1 momentin 1 kohta, eli vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin täytäntöönpanoon liittyvät säännökset, tulisivat voimaan 27.9.2026.

Edellä todetun mukaisesti tarkoituksena on, että myöhemmin annettavan valtioneuvoston asetuksen kohtia, jotka koskevat kestävyysmerkintää ja ympäristöväittämiä, ryhdyttäisiin soveltamaan vasta puolen vuoden siirtymäajan jälkeen markkinointiin, joka sisältyy ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuun hyödykkeeseen tai sen pakkaukseen. Tämä siirtymäaika olisi kansallinen ja direktiivin vastainen.